

**НАПОМЕНЕ
УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ
ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2021. ГОДИНУ**

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

1.1. Матично друштво

Метална индустрија “АЛФА-ПЛАМ” Врање је акционарско друштво (у даљем тексту: “Друштво”). Друштво је регистровано код Агенције за привредне регистре, Регистар привредних друштава, решењем бр. БД 14264/2005 од 11. јула 2005. године.

Историјат Друштва:

1948. године - У Врању је основано Градско занатско-услужно предузеће “Металац”, које је у свом саставу имало браварску, ковачку, електроинсталатерску, поткивачку, коларску и лимарску радионицу. Предузеће је израђивало плехане лончиће, канте за воду, корита и пећи “бубњаре”, као и производе по поруџбини.

1950. године - “Металац” има 58 запослених.

1959. године - Предузеће “Металац” пустило је у рад погон галванизације. Погон запошљава 4 нова радника, који које од црног лима стављају у хемикалије, а затим у цинк који се у великом котлу загрева помоћу нафте.

1960. године - Предузеће “Металац” планира израду и цинковање 100.000 кофа.

1962. године - У индустријској четврти Врања гради се фабрика лимене амбалаже, која током изградње мења производни програм у производњу разних техничких уређаја за широку употребу. Назив фабрике је Индустрија техничких уређаја “Алфа-Врање”, а запошљава 87 радника.

1964. године - “Алфа-Врање” осваја производњу собне пећи на нафту “Феникс 140”, а планира и производњу других уређаја за домаћинство (сушара за веш на електричну енергију, машина за прање рубља, браварије и намештаја). Фабрика запошљава 300 радника. На Београдском сајму технике излаже и “Феникс 15.000” – пећ на нафту за етажно грејање.

1965. године - “Металац”, после 16 година рада у неусловним просторијама, добија одговарајући простор у индустријској зони Врања, поред “Алфе”. Предузеће се специјализовало за извођење свих занатских и метално-монтажних радова у грађевинарству.

1967. године - Успостављена је пословно-техничка сарадња између “Алфе” и француског фабриканта Анрија Потеза, која је резултирала производњом пећи на нафту “Алфа Потез” у “Алфи”, а по Потезовој лиценци.

1968. године - У “Алфи” пуштена у рад нова фарбара.

1969. године - Остварена рекордна годишња производња (у октобру произведена 100.000-та пећ “Алфа-Потез” у тој години). Уговорен извоз 10.000 пећи на нафту “Алфа-Потез” у Мађарску. Тако велику количину пећи до тада ниједан произвођач грејних тела у Југославији није одједном извезао. Фабрика запошљава 520 радника.

1971. године - Фабрика "Алфа-Врање" је набавила кран за терете до 8 тона за истовар лимова. До тада су тај посао обављали радници. Са специјализованом фирмом за производњу пећи на плин, чврста и течна горива "Ефел" из Белгије закључен уговор о кооперацији којим се предвиђа извоз 30.000 камина – пећи на нафту у Белгију. Развијена је кооперација између "Металца" који има 200 запослених и производи штедњаке (шпорете) на чврста и течна горива и "Алфе" која са 760 запослених производи супермодерне пећи на нафту. Ове две фирме, дели само жичана ограда.

1973. године - "Алфа" осваја производњу штедњака на чврсто гориво и планира у првој серији производњу 6.000 штедњака. Поред штедњака, освојена је и производња федер-мадраца за потребе Фабрике намештаја "Симпа" и производња судопера.

1975. године - Констатовано је да "Алфа" послује са губитком, а да губици потичу не само из претходне, него и из ранијих година. Лоше пословање проузроковано је светском енергетском кризом и порастом цена сировина, уз истовремену немогућност "Алфе" да се програмски преоријентише. Упркос паду продаје, почев од 1971. године, произведене су огромне количине производа које стоје на залихама.

Санационим програмом, предвиђа се упућивање дела радника на неплаћено одсуство, ради се нова систематизација за 400 запослених (200 мање него што тада има запослених), као и исплата минималних зарада до изласка из кризе.

1977. године - После низа година неповољног пословања, "Алфа" је завршила годину без губитака.

1978. године - "Алфа" осваја производњу пећи на гас.

1980. године - Удружују се Индустрија техничке опреме "Алфа" и ООУР за производњу робе широке потрошње "Металплам" (из састава "Металца"), у Радну организацију Металска индустрија Врање "МИВ" Врање. Нова радна организација има 873 запослена. Произведено 230.000 грејних тела.

1981. године - Метална индустрија Врање улази у састав СОУР "Горење" из Велења (Словенија).

1984. године - Уговорен је извоз 100.000 пећи на течном гориву за Алжир.

1989. године - Произведено је више од 243.000 грејних тела, и то: 102.782 штедњака на чврсто гориво, 68.630 пећи на лож уље, 44.766 плинских пећи и 27.062 пећи на чврсто гориво.

1990. године - Промењен је назив фирме у "Алфа-Плам".

1994. године - Половина производње се пласира у извоз (Словенија, Македонија, Бугарска и Албанија).

1997. године - Извршен је генерални ремонт емајлирнице и инсталирана најсавременија опрема за печење емајла (произвођач немачка фирма WGT). Инвестиција у вредности од ДЕМ 500.000 реализована је из сопствених средстава.

1998. године - Започела је производња штедњака на струју са керамичком плочом, уведен систем квалитета ИСО 9001 и започео процес власничке трансформације друштвеног капитала. Фирма има 1.100 запослених.

2000. године - У првом кругу власничке трансформације, 1.544 радника, бивших радника и пензионера ове фирме, постали су власници око 70% акција “Алфа-Плама” и стекли право првенства у куповини преосталих 30% капитала. Фирма је регистрована као акционарско друштво.

2001. године - Пуштена је у рад компјутерска високопродуктивна линија за лакирање металних делова. Инвестиција је вредна ДЕМ 800.000. По завршном рачуну за 2000. годину исплаћена је прва дивиденда.

2002. године - Огроман технолошки искорак: у Емајлирници I замењена је целокупна опрема, уведена нова технологија емајлирања поступком 2 наноса – 1 печење и цео поступак аутоматизован (први пут у Србији).

Акције “Алфа-Плама” се котирају на Београдској берзи.

2003. године - Укупан обим производње: 164.000 грејних тела. Започела је серијска производња новог штедњака за етажно грејање на чврсто гориво “Алфа Терм 20”. У Врању је отворен први изложбено-продајни салон у коме је изложен целокупан производни програм овог произвођача.

2005. године - Замењена је опрема у емајлирници II. Инвестиција у вредности од ЕУР 1.500.000 реализована је из сопствених средстава.

2006. године - Набављена ласерска машина за пробијање и штанцовање лима, израђени алати за нове штедњаке и пећи и завршена II фаза грађевинских радова у погону 1. Инвестиције из сопствених средстава у вредности од око ЕУР 1.500.000.

2007. године - Вредност 1 (једне) акције Друштва на Берзи достигла је до тада највећи износ од ЕУР 527,77 (према средњем курсу) . Освојена је производња пећи на пелет по италијанској технологији за познатог иностраног купца. Друштво има 960 запослених.

2008. године - Уведена нова технологија са комплетном опремом за мокро фарбање у Погону 2, нова линија за кројење лима и набављена и монтирана преса. Укупна инвестиција из сопствених извора износи око ЕУР 1.200.000. Израђен је Пројекат управљања маркетингом у функцији даљег унапређења тржишне позиције фирме. Усвојен је нови лого фирме и слоган: “Алфа-Плама” – Сигурност и топлина!

2009. године - Набављена је роботска машина за заваривање, линија за уздужно и попречно сечење лима, 2 машине за савијање лима, хидраулична преса и друга опрема у вредности од око ЕУР 500.000. Друштво има 880 запослених.

2010. године - Набављен је ласер за сечење и пробијање лима. Започела је серијска производња штедњака на чврсто гориво за етажно грејање “Алфа Терм 27”. Друштво купује у Врању, у непосредној близини свог седишта, 12.500 м² изграђеног производно-складишног простора и око 13.000 м² земљишта.

Акционарима исплаћена дивиденда за претходну годину, што је десета узастопна годишња дивиденда.

2011. године - Набавка ексцентар пресе, набавка линије за електростатичко наношење емајла, опреме за пречишћавање отпадних вода и анализатора гаса.

2012. године - Реконструкција управне зграде, набављена је нова машина за брушење челичних плоча, набавка постројења за наношење емајла, израда темеља за колску вагу и набавка колске ваге, промена руководећег органа, реорганизација свих служби, нова служба маркетинга, примање нових радника, стицање сопствених акција.

2013. године - Куповина пословног простора (Бор, Сурдулица, Ниш, Суботица, Земун), реновирање ресторана друштвене исхране са куповином нове опреме, набавка механичке пресе, радијалне бушилице, изградња нове производне хале.

2014. године - Куповина пословног простора (Шабац, Суботица), изградња хале за заваривање котлова, ласерски центар за резање Trumpf, преса Амада, опрема за емајлирање, електровиљушкари, нова рачунарска опрема.

2015. година - Куповина монтажне траке са транспортером, опрема за заваривање котлова, нова преса Амада, куповина права индустријске технологије и робне марке, почетак изградње хале монтаже производа на пелет, набавка савремених виљушкара.

2016. године - Нова лакирница-линија за фарбање и лакирање у вредности од преко милион ЕУР, кабине за ручно и аутоматско наношење боја, обрадни центар Техимп, апарати за заваривање, машина за брадавичасто заваривање, 2 теретна возила, машина за тестирање пећи и котлова, машине и ласери за сечење лимова Салвагини, машина за роловање, машина за брушење.

2017. године - Ласер за сечење лима, машина за сечење и просецање лима, уређај за електростатичко наношење емајла, електро-вучно возило, брусница за равно брушење, апарати за заваривање, електро-виљушари, машина за савијање рамова, машина за резање, бушење и фрезенковање алуминијумских лајсни, машина за тестирање електронике пећи.

2018. године –Хидраулична преса Омера, машина за исправљање лима Боллина, машина за тестирање електронике у пећи, машина за сачмарење.

2019. године – Куповина линије за електростатско наношење праха Гема , CNC хоризонтални обрадни центар, аутоматска линија за заштиту стрецх хоод фолијом, локална рачунарска мрежа WMC, Ехцентар преса Омера.

2020.године – Куповина ексцентар пресе, машине за фрезенковање плоти MASAC, машине за кружно заваривање плоти, доставна возила, уређај за лабораторијско мерење ТНС, преносиви анализатор гаса, уређај за мерење прашице код испитивања пећи и штедњака.

2021.године- Куповина машине за тестирање гасних котлова, индустријски робот за аутоматско заваривање, ерозимат, куповина објекта Коштана.

Основна делатност Друштва је производња грејних тела на чврсто, течно и гасовито гориво, штедњака на струју, као и комбинацију чврсто гориво-струја и струја-гас.

Производи Друштва превасходно су намењени домаћинствима.

По обиму производње, пласману и квалитету, Друштво је водећи произвођач грејних тела у Србији и Југоисточној Европи, а сврстава се и у ред 5 највећих у Европи.

Данас, производњу реализује у 5 техничко-технолошких целина, према групама производа, а то су:

- штедњаци и пећи на чврста горива;
- камини и пећи на чврста горива;
- пећи на гас;
- штедњаци, пећи и камини за етажно грејање; и
- штедњаци и решои.

Укупна годишња продукција износи преко 150.000 јединица. Асортиман производње перманентно се проширује у складу са потребама тржишта, а у циљу повећања квалитета израде производа уводе се нове технологије. Сви производи Друштва поседују одговарајуће домаће и иностране атесте, чиме у целини испуњавају строге захтеве за пласман на тржиште ЕУ.

Друштво своје производе пласира на домаћем тржишту (око 40%) и на тржиштима Европе (око 60%). Основна извозна тржишта су бивше југословенске републике (БиХ, Македонија, Црна Гора, Словенија и Хрватска), затим Немачка, Италија, Аустрија и Пољска.

Руководећи орган у Друштву је Одбор директора који има укупно 5 чланова.

Чланови Одбора директора на дан 31. децембра 2021. године су:

Аврам Миленковић	председник Одбора директора
Горан Костић	члан Одбора директора
Дубравка Станојевић	члан Одбора директора
Мирољуб Алексић	члан Одбора директора
Мирољуб Хаџић	члан Одбора директора

Друштво је сагласно критеријумима из Закона о рачуноводству разврстано у велика правна лица.

Седиште Друштва је у Врању, ул. Радничка бр. 1.

Порески идентификациони број Друштва је 100402750.

Матични број Друштва је 7137923.

Просечан број запослених у 2021. години био је 612 (2020. година: 625 запослених)

1.2. Зависно друштво

Општи подаци о Друштву

Пун назив друштва	Привредно друштво за производњу котлова и грејних тела ФОС доо Сурдулица
Седиште	Сурдулица –Бело Поље
Матични број	21198943
Шифра и назив делатности	25.21 Производња котлова и радијатора за централно грејање
ПИБ	109532071

Историјат Друштва

Привредно друштво за производњу котлова и грејних тела ФОС доо, Сурдулица је друштво са ограниченом одговорношћу (у даљем тексту: Друштво).

Друштво је основано 27.05.2016. године и бави се производњом и продајом котлова за потребе матичног друштва – Алфа Плам ад, Врање.

Друштво је сагласно критеријумима из Закона о рачуноводству разврстано у средње правно лице.

Друштво је 24.08.2016. године закључило са Министарством привреде Републике Србије Уговор о додели средстава подстицаја којим се обавезало да у наредне три године инвестира у основна средства 4.289.925 евра и запосли 215 нових радника. Укупна средства подстицаја која Друштво треба да добије од Републике Србије, по испуњењу услова из уговора износе 1.397.500 евра. Друштво је у 2017. години примило прву траншу средстава подстицаја у износу од 740.675,00 евра, након што је инвестирало 2.355.594,32 евра и запослило 111 нових радника. Друштво је у 2018.години примило другу траншу средства подстицаја у износу од 656.825,00 евра.

УПРАВЉАЧКА СТРУКТУРА

Управљање друштвом је организовано као једнодомно. Органи друштва су скупштина и директор.

ВЛАСНИЧКА СТРУКТУРА

Оснивач и једини власник Друштва је Алфа Плам ад Врање.

2. ОСНОВ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

Правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са Законом о рачуноводству (у даљем тексту "Закон", објављен у "Сл. гласник РС", бр. 62/2013), као и у складу са осталом применљивом подзаконском регулативом.

Матично Друштво, као велико правно лице, у обавези је да примењује Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ"), који у смислу наведеног закона, обухватају: Оквир за припремање и презентацију финансијских извештаја ("Оквир"), Међународне рачуноводствене стандарде ("МРС"),

Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ") и са њима повезана тумачења, издата од Комитета за тумачење међународних рачуноводствених стандарда ("IFRIC"), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрени од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор"), чији је превод утврдило и објавило Министарство надлежно за послове финансија.

Међународне стандарде финансијског извештавања који су преведени Решењем чине:

- **Концептуални оквир за финансијско извештавање,**
- **основни текстови** Међународних рачуноводствених стандарда (МРС), основни текстови МСФИ издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (Интернационал Аццоунтинг Стандардс Боард - ИАСБ), као и
- **тумачења** издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда у облику у којем су издати, односно усвојени и који не укључују основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере и други допунски објашњавајући материјал који може да се усвоји у вези са стандардима, односно тумачењима, осим ако се изричито не наводи да је он саставни део стандарда, односно тумачења.

Структура МРС/МСФИ

Структура објављених и преведених МРС је следећа:

МРС 1 Презентација финансијских извештаја

МРС 2 Залихе

МРС 7 Извештај о токовима готовине

МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке

МРС 10 Догађаји после извештајног периода

МРС 12 Порези на добитак

МРС 16 Некретнине, постројења и опрема

МРС 19 Примања запослених
МРС 20 Рачуноводствено обухватање државних давања и обелодањивање државне помоћи
МРС 21 Ефекти промена девизних курсева
МРС 23 Трошкови позајмљивања
МРС 24 Обелодањивања повезаних страна
МРС 26 Рачуноводство и извештавање планова пензијских примања
МРС 27 Појединачни финансијски извештаји
МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате
МРС 29 Финансијско извештавање у хиперинфлаторним привредама
МРС 32 Финансијски инструменти: презентација
МРС 33 Зарада по акцији
МРС 34 Периодично финансијско извештавање
МРС 36 Умањење вредности имовине
МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина
МРС 38 Нематеријална имовина
МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и одмеравање (примена на рачуноводство хединга)
МРС 40 Инвестиционе некретнине
МРС 41 Пољопривреда

Структура објављених МСФИ је следећа:

МСФИ 1 Прва примена Међународних стандарда финансијског извештавања
МСФИ 2 Плаћања на основу акција
МСФИ 3 Пословне комбинације
МСФИ 4 Уговори о осигурању
МСФИ 5 Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања
МСФИ 6 Истраживање и процењивање минералних ресурса
МСФИ 7 Финансијски инструменти: Обелодањивања
МСФИ 8 Сегменти пословања
МСФИ 9 Финансијски инструменти
МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји
МСФИ 11 Заједнички аранжмани
МСФИ 12 Обелодањивање учешћа у осталим ентитетима
МСФИ 13 Одмеравање фер вредности
МСФИ 14 Регулисана временска разграничења
МСФИ 15 Приходи од уговора са купцима
МСФИ 16 Лизинг

Поред МРС/МСФ, Решењем су утврђени преводи IFRIC тумачења и SIC тумачења, која дају објашњења МРС/МСФИ, од којих је као нови објављен **IFRIC 23 - Неизвесност у вези са третманом пореза на добитак**, док су остала тумачења поновљени превод из претходног решења.

Нови МСФИ који се први пут примењују

Решењем је обухваћен превод нових МСФИ које привредна друштва у Републици Србији примењују по први пут и то обавезно почев од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембар 2021. године, као и сва побољшања и измене постојећих МРС/МСФИ.

МСФИ 16 Лизинг

МСФИ 16 прописује начин признавања, мерења, презентације и обелодањивања лизинга. У свим пословима лизинга садржан је и елемент финансирања јер корисник стиче право на коришћење средстава на почетку лизинг периода, а плаћање врши током периода. У складу са тим, МСФИ 16 искључује класификацију лизинга на оперативни и финансијски како то налаже МРС 17 и уместо тога уводи у рачуноводство јединствен лизинг модел, за корисника лизинга. Давалац лизинга наставља да класификује лизинг као оперативни и финансијски и да различито обрачунава ова два типа лизинга.

МСФИ 16 замењује Међународни рачуноводствени стандард - МРС 17 Лизинг ("Сл. гласник РС", бр. 35/2014), Тумачење - IFRIC 4 Одређивање да ли уговор садржи елемент лизинга ("Сл. гласник РС", бр. 35/2014), Тумачење - CSIC 15 Оперативни лизинг - подстицаји ("Сл. гласник РС", бр. 35/2014), Тумачење - SIC 27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик лизинга ("Сл. гласник РС", бр. 35/2014).

МСФИ 16 се примењује на све лизинге, укључујући подзакупе и трансакције продаје и повратног лизинга, осим на уговоре о лизингу који се односе на истраживање минералних ресурса, биолошка средства, уговоре о концесији за пружање услуга и на одређена права из делокруга МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима и права која држи корисник лизинга на основу лиценцих уговора из делокруга МРС 38, као што су филмови, видео записи, представе, рукописи, патенти и ауторска права, док је за осталу нематеријалну имовину дата могућност избора.

Изузетак од примене МСФИ 16, се односи и на уговоре о лизингу на рок до 12 месеци и краће, који не садрже опцију лизинга као и на лизинге код којих је имовина која је предмет лизинга мале вредности.

МСФИ 16 се бави бројним питањима:

- идентификовањем лизинга - односно утврђивањем садржине коју уговор мора имати да би се сматрало да јесте или садржи лизинг;
- идентификовања имовине - где се одређује која имовина може, а која имовина не може бити предмет лизинг уговора;
- дефинисања лизинга - односно дефинисања услова који морају бити испуњени да би уговор преносио право контроле;
- одвајања компоненти лизинга - где је прописано како треба поступити у случају да уговор садржи више лизинг и нелизинг компоненти;
- комбиновања уговора - односно прописивање услова у којима је потребно да се више уговора посматра заједно да би се утврдило да ли у комбинацији стварају лизинг; и
- портфолиа лизинга - где се дају смернице компанијама у ком случају могу, као олакшање, да примене стандард на групу лизинг уговора уместо појединачно на сваки уговор.

Највећа новина коју уводи нови МСФИ 16 се односи на кориснике лизинга који ће по новом стандарду бити обавезни да признају имовину и обавезе у билансу стања по основу свих својих лизинг аранжмана (пословних и финансијских).

Корисници лизинга признају лизинг као средство и обавезу у својим билансима стања, у износима који су на почетку трајања лизинга једнаки фер вредности средстава која су предмет лизинга, или по садашњој вредности минималних плаћања лизинга, ако је она нижа. Приликом израчунавања минималних плаћања лизинга, дисконтна стопа је каматна стопа садржана у лизингу, ако се она може утврдити, а ако се не може утврдити, користи се инкрементална каматна стопа на задуживање корисника лизинга. Сви иницијални директни трошкови корисника лизинга додају се износу који је признат као средство.

Након почетног признавања корисник лизинга, вреднује имовину која је предмет лизинга методом трошка, осим ако:

и) имовина није улагање у некретнину које корисник лизинга вреднује по фер вредности у складу са МРС 40 - Инвестиционе некретнине или

ии) се имовина не односи на категорију некретнина, постројења и опреме коју корисник лизинга исказује методом ревалоризације из МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, у ком случају је могуће ревалоризирати сву имовину из те категорије некретнина, постројења и опреме.

Према методи трошка, имовина се мери по набавној вредности намењеној за акумулирану амортизацију и губитке по основу обезвређења имовине.

2.2. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу

На дан издавања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

Референца	Назив	Датум примене
IFRS 17	Уговори о осигурању	01. јануар 2023
Амандман на IAS 1	Класификација обавеза као дугорочних и краткорочних	01. јануар 2023
Амандман на IAS 16	Процедуре пре намеравање употребе	01. јануар 2022
Амандман на IFRS 3	Референца на Концептуални оквир	01. јануар 2022
Амандман на IAS 37	Трошка испуњења уговора	01. јануар 2022
Годишња унапређења	Годишња унапређења стандарда 2018-2020	01. јануар 2022
Амандман на IFRS 10 и IAS 28	Продаја или улог имовине између инвеститора и његовог придруженог или заједничког улагања	Одложено док IASB не изврши пројекат equity методе

Садржина и форма образаца финансијских извештаја и садржина позиција у обрасцима је прописана Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Контни оквир и садржина рачуна у Контном оквиру прописана је Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Према Закону о рачуноводству, финансијски извештаји обухватају: биланс стања, биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о токовима готовине, извештај о променама на капиталу и напомене уз финансијске извештаје.

Група је у састављању ових финансијских извештаја применило рачуноводствене политике обелодањене у Напомени 3, које су засноване на важећим рачуноводственим и пореским прописима Републике Србије.

Зависно друштво, као средње правно лице примењује МСФИ за МСП. У поступку консолидације зависно друштво није извршило прилагођавање рачуноводствених политика матичном друштву. Најзначајније разлике се односе на МСФИ 9 – Финансијски инструмент, МСФИ 15 – Приходи од уговорима са купцима и на МРС 20 – Државна давања.

Ефекти неприлагођавања рачуноводствених политика немају материјално значајни утицај на консолидоване финансијске извештаје.

2.3. Упоредни подаци

Упоредне податке представљају финансијски извештаји Групе на дан и за годину која се завршава на дан 31.12.2020. године, који су били предмет независне ревизије.

2.4. Наставак пословања

Финансијски извештаји Друштва за годину завршену на дан 31.12.2021. године су састављени по начелу сталности пословања.

3. РАЧУНОВОДСТВЕНА НАЧЕЛА

При састављању финансијских извештаја Групе уважена су следећа начела:

- Начело сталности,
- Начело доследности,
- Начело опрезности,
- Начело суштине изнад форме,
- Начело узрочности прихода и расхода и
- Начело појединачног процењивања.

Уважавањем **начела сталности**, финансијски извештаји се састављају под претпоставком да имовински, финансијски и приносни положај Друштва, као и економска политика земље и економске прилике у окружењу, омогућавају пословање у неограничено дугом року („*Going Concern*“ принцип).

Начело доследности подразумева да се начин процењивања стања и промена на имовини, обавезама, капиталу, приходима, расходима и резултату пословања, то јест да се начин процењивања билансних позиција Друштва, не мења у дужем временском раздобљу. Ако, на пример, због усаглашавања са законском регулативом, до промене ипак дође, образлаже се разлог промене, а ефекат промене се исказује сходно захтевима из професионалне регулативе везаним за промену начина процењивања.

Начело опрезности подразумева укључивање одређеног нивоа опреза при састављању финансијских извештаја Друштва, које треба да резултира да имовина и приходи нису прецењени, а да обавезе и трошкови нису потцењени. Међутим, уважавање начела опрезности не треба разумети на начин свесног, нереалног умањења прихода и капитала Друштва; то јест свесног, нереалног увећања расхода и обавеза Друштва.

Наиме, у Оквиру је потенцирано да уважавање начела опрезности не сме да има за последицу значајно стварање скривених резерви, намерно умањење имовине или прихода, или намерно преувеличавање обавеза или трошкова, јер у том случају финансијски извештаји не би били неутрални и, стога, не би били поуздани.

Начело **суштина изнад форме** подразумева да при евидентирању трансакција Друштва, а тиме, последично, и при састављању финансијских извештаја, рачуноводствено обухватање треба да се врши у складу са суштином трансакција и њиховом економском реалношћу, а не само на основу њиховог правног облика.

Уважавањем **начела узрочности прихода и расхода**, признавање ефеката трансакција и других догађаја у Друштву није везано за моменат када се готовина или готовински еквиваленти, по основу тих трансакција и догађаја, приме или исплате, већ се везују за моменат када се догоде. Таквим приступом омогућено је да се корисници финансијских извештаја не информису само о прошлим трансакцијама Друштва које су проузроковале исплату и примања готовине, већ и обавезама Друштва да исплати готовину у будућности, као и о ресурсима који представљају готовину које ће Друштво примити у будућности. Другим речима, уважавањем начела узрочности прихода и расхода обезбеђује се информисање о прошлим трансакцијама и другим догађајима на начин који је најупотребљивији за кориснике при доношењу економских одлука.

Начело **појединачног процењивања** подразумева да евентуална групна процењивања различитих билансних позиција Друштва (на пример, имовине или обавеза), ради рационализације, проистичу из њиховог појединачног процењивања.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

4.1. Коришћење процењивања

Састављање и приказивање финансијских извештаја у складу са МРС и МСФИ и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији захтева од руководства Друштва коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекте на износе исказане у финансијским извештајима и напоменама уз финансијске извештаје. Детаљнији приказ коришћених рачуноводствених процена дат је у Напомени 4.

4.2. Прерачунавање страних средстава плаћања и рачуноводствени третман курсних разлика и ефеката валутне клаузуле

Ставке укључене у финансијске извештаје Групе одмеравају се коришћењем валуте примарног економског окружења у коме Групе послује (функционална валута).

Финансијски извештаји приказују се у хиљадама РСД, који представља функционалну и извештајну валуту Друштва.

Сва средства и обавезе у страним средствима плаћања се на дан биланса стања прерачунавају у њихову динарску противвредност применом званичног средњег девизног курса Народне банке Србије важећим на тај дан.

Пословне промене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у динарску противвредност применом званичних девизних курсева Народне банке Србије важећим на дан пословне промене.

Позитивне и негативне курсне разлике настале прерачуном средстава и обавеза исказаних у страним средствима плаћања и прерачуном трансакција у току године евидентирају се у билансу успеха, као финансијски приходи, односно финансијски расходи.

Позитивни и негативни ефекти уговорених девизних клаузула у вези потраживања и обавеза, настали применом уговореног курса, такође се исказују као део финансијских прихода, односно финансијских расхода.

Званични средњи курсеве Народне банке Србије, коришћени за прерачун девизних позиција биланса стања на дан 31. децембра 2021. и 2020. године у функционалну валуту, за поједине стране валуте су:

<u>Valuta</u>	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
EUR	117,5821	117,5802
USD	103,9262	99,6637

4.3 Група за консолидацију

Групу за консолидацију чине матично друштво и ниже наведена зависна, придружена и заједнички контролисана друштва у земљи и иностранству.

бр.	Назив друштва	ПИБ	Матични број	Шифра делатности	Разврставање	Статус	% власништва
1.	АЛФА-ПЛАМ АД ВРАЊЕ	100402750	07137923	2752	ВЕЛИКО	Матично друштво	Акцијски капитал
2.	ФОС ДОО-СУРДУЛИЦА	109532071	21198943	2521	СРЕДЊЕ	Зависно друштво	100% Алфа плам

4.3.1. Зависна друштва

Матично правно лице има контролу над зависним правним лицем уколико испуњава сва три следећа услова:

- Има моћ над ентитетом у који је инвестирало;
- Изложено је варијабилним приносима или има права на варијабилне приносе по основу свог учешћа у ентитету у који је инвестирало; и
- Поседује способност да користи своју моћ над ентитетом у који је инвестирало како би утицало на износ приноса за инвеститора.

Зависна друштва се консолидују од дана када се контрола пренесе на матично друштво, а са консолидацијом се престаје од дана када поменуто контрола престане.

Рачуноводствени метод набавне вредности (Purchase method) је метод који се примењује како би се рачуноводствено обухватило стицање зависног друштва од стране матичног друштва. Трошак преузимања друштва се одмерава као фер вредност датих средстава, емитованих инструмената власничког капитала или обавеза насталих или преузетих на дан преузимања.

Средства која се стекну стицањем друштва, а која се могу појединачно идентификовати као и стварне и потенцијалне преузете обавезе, иницијално се процењују према фер вредности на дан стицања, без обзира на висину интереса који није под контролом.

4.3.2. Придružена друштва

Придružена друштва су они правни субјекти у којима матично друштво има значајан утицај, а које није ни зависно друштво, нити учешће у заједничком улагању.

Значајан утицај подразумева моћ учествовања у доношењу финансијских и пословних одлука друштва у које је улагање извршено, али не и контроле или заједничке контроле над тим политикама.

Улагања у придružена друштва се рачуноводствено обухватају по рачуноводственом методу удела (equity method).

Према методу удела, инвестиција у придružено друштво прво се признаје по набавној вредности (у висини инвестиције), а затим се након датума стицања, књиговодствена вредност повећава или смањује да би се признао инвеститоров удео у добитку или губитку ентитета у који је инвестирано. Инвеститоров удео у добитку или губитку ентитета у који је инвестирано признаје се у добитку или губитку инвеститора. Расподеле добити примљене од ентитета у који је инвестирано умањују књиговодствену вредност инвестиције.

Такође може бити неопходно кориговање књиговодствене вредности инвестиције због промена пропорционалног удела инвеститора у ентитету у који је инвестирано, а које произилази из промена у капиталу ентитета у који је инвестирано које нису признате у добитку или губитку тог ентитета. У такве промене спадају промене које су последица ревалоризације некретнина, постројења и опреме и разлика у девизним курсевима. Инвеститоров удео у тим променама признаје се директно у капиталу инвеститора.

Инвеститор прекида да користи метод удела од датума када престане да има значајан утицај над придružеним ентитетом и да од тог датума рачуноводствено обухвата инвестицију у складу са МРС 39, под условом да придružени ентитет не постане зависни ентитет или заједнички подухват у складу са МРС 31.

Књиговодственом вредношћу инвестиције на датум када она престане да буде придružени ентитет сматра њену набавну вредност при њеном почетном одмеравању као финансијско средство у складу са МРС 39.

Ако је удео инвеститора у губицима придруженог друштва једнак или већи од његовог учешћа у придруженом друштву, инвеститор престаје да признаје свој удео у даљим губицима. Након што се учешће инвеститора сведе на нулу, врши се резервисање за евентуалне даље губитке и обавеза се признаје само до износа за који инвеститор сноси правну или конструктивну обавезу или је извршио плаћање у корист придруженог друштва.

Ако придружено друштво касније послује са добитком, инвеститор поново почиње да признаје свој удео у тој добити само након што се његов удео у добити изједначи са уделом у губитку који раније није био признат.

4.3.3. Заједнички контролисана друштва

Заједнички контролисано друштво је заједнички подухват који подразумева оснивање друштва у ком сваки од учесника у заједничком подухвату има своје учешће. Заједнички контролисано друштво послује на исти начин као и друга друштва, осим што се уговорним аранжманом између учесника у заједничком подухвату успоставља заједничка контрола над економском активношћу новооснованог друштва.

Заједнички контролисано друштво контролише имовину заједничког подухвата, преузима обавезе и сноси расходе и зарађује приходе. Оно може закључивати уговоре у своје властито име и прибављати финансијска средства за потребе активности заједничког подухвата. Сваки учесник има право на удео у добити заједнички контролисаног друштва, иако нека заједнички контролисана друштва такође подразумевају дељење самих производа заједничког подухвата.

Учесник у заједничком подухвату признаје своје учешће у заједнички контролисаном друштву, коришћењем метода удела (Equity метод).

4.4. Goodwill

Goodwill представља вишак трошка при стицању друштва у односу на фер вредност учешћа у нето имовини стеченог друштва, на дан стицања. Почетно се признаје по набавној вредности, која представља износ за који трошак пословне комбинације премашује учешће стицаоца у нето фер вредности препознатљиве имовине, обавеза и потенцијалних обавеза.

Goodwill стечен у пословној комбинацији представља плаћање које је извршио стицалац, очекујући будуће економске користи од средстава која се не могу појединачно препознати и одвојено признати.

Сваки вишак стеченог учешћа у нето имовини изнад трошка стицања признаје се одмах као приход периода.

После почетног признавања, стицалац вреднује гоодвилл стечен у пословној комбинацији по набавној вредности/цени коштања, умањеној за све акумулиране губитке од умањења вредности.

Goodwill стечен у пословној комбинацији се не амортизује. Уместо тога, стицалац га тестира ради утврђивања потенцијалног умањења вредности једном годишње или чешће уколико догађаји или промене околности указују на то да је могло доћи до умањења вредности, у складу са МРС 36 „Умањење вредности имовине“.

4.5. Пословни приходи

Друштво врши признавање прихода у складу са МСФИ 15 кроз модел од пет корака:

- 1) Идентификација уговора са купцима - уговорне стране су одобриле уговор писмено, и обавезале су се да испуне своје обавезе;
- 2) Идентификација уговорне обавезе (обавезе чињења) тј. да ли је то испорука добра или услуге - друштво може да идентификује права свих страна у вези са добрима или услугама које се преносе;
- 3) Утврђивање цене трансакције - друштво може да идентификује услове плаћања за добра или услуге које се преносе;
- 4) Алокација цене трансакције на уговорне обавезе - садржина уговора је комерцијална (то јест, очекује се да ће ризик, време или износ будућих токова готовине Друштва да се промене као резултат уговора): и
- 5) Признавање прихода када се испуне уговорне обавезе - постоји значајна вероватноћа да ће

Друштво добити накнаду на коју ће имати право у замену за добра или услуге који ће бити испоручени купцу. Приликом вршења процене да ли је вероватно да ће наплата неког износа накнаде бити извршена, Друштво разматра само способност и намеру купца да плати тај износ накнаде до истека рока доспећа.

Корак 1: Идентификација уговора са купцима

Уговор је споразум двеју страна који креира обавезујућа права и обавезе за сваку страну. МСФИ 15 се примењује на све уговоре који имају све од следећих одлика:

1. стране су одобриле уговор и обавезале се на извршење уговорних обавеза;
2. права и обавезе страна у уговору се могу идентификовати;
3. услови плаћања се такође могу идентификовати;
4. уговор је комерцијалног карактера;
5. вероватно је да ће се накнада из уговора наплатити.

Корак 2: Идентификација уговорне обавезе

Уговорна обавеза (обавеза чињења - енг: перформанце облигатион) је дефинисана уговором као обавеза да се изврши пренос купцу одвојиве робе или услуге, појединачно или заједно или у серијама током времена. Активности које не резултирају у преносу робе или услуга купцу нису уговорне обавезе из уговора са купцима и неће довести до признавања прихода.

Потребно је да следећа два критеријума буду испуњена да би се нека роба или услуга сматрала одвојивом:

- Купац може да има користи од појединачног добра или услуге;
- Обећање да се пренесе роба или услуга је одвојиво од осталих обећања из уговора.

Корак 3: Утврђивање цене трансакције

Цена трансакције представља износ накнаде на коју Друштво очекује да има право у замену за пренос обећаних роба или услуга и искључује износе наплаћане у име трећих страна (нпр. ПДВ).

Приликом варијабилне компоненте, износи који се исплаћују купцу (нпр. рефундације или рабати) и неновчане накнаде. Варијабилне компоненте могу да укључују попусте, право поврата, разне подстицаје, бонусе, казне и слично.

Варијабилне компоненте накнаде се одмеравају употребом две методе:

- метода очекиване вредности (базира се на пондерисаним очекиваним вредностима у односу рецимо на сличне уговоре) и
- метод једног највероватнијег износа (износ који је највероватнији да се деси у случајевима нпр. када постоји мало износа за разматрање).

Корак 4: Алокација цене трансакције на уговорне обавезе

Цена трансакције из 3. Корак се алоцира на сваку уговорну обавезу на бази појединачних (самосталних) продајних цена сваке уговорне обавезе.

Самостална продајна цена је она цена по којој би се роба или услуге засебно продавале.

Корак 5: Признавање прихода након што је свака уговорна обавеза испуњена

Цена трансакције алоцирана на сваку од уговорних обавеза (корак 4) признаје се као приход када је испуњење обавезе настало и то у одређеном тренутку у времену.

Испуњење настаје када је контрола над обећаним добрима или услугама пренешена на купца, тј. када он има могућност да управља коришћењем те имовине и могућност да значајно стиче све преостале користи од те имовине.

Следећи фактори се могу користити за разматрање да ли је дошло до преноса контроле:

- Друштво је физички пренео имовину на купца,
- ко има законско право над имовином,
- ризици и накнаде у вези са власништвом,
- прихватање имовине од стране купца,
- Друштво има садашње право на наплату по основу имовине.

Друштво је приликом анализе прве примене стандарда МСФИ 15 дошло до закључка да примена овог стандарда нема утицаја на приложене финансијске извештаје, нити је резултирала корекцији нераспоређеног добитка на дан 01. јануара 2021. године.

4.6. Пословни расходи

Укупне пословне расходе чине: набавна вредност продате робе; смањење вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга; трошкови материјала; трошкови горива и енергије; трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи; трошкови производних услуга; трошкови амортизације; трошкови дугорочних резервисања;

нематеријални трошкови, умањени за приходе од активирања учинака и робе и повећање вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга.

Основни елементи и начела признавања расхода су:

/а/ расходи се признају, односно евидентирају и исказују када смањење будућих економских користи које је повезано са смањењем средстава или повећањем обавеза може поуздано да се измери;

/б/ расходи се признају на основу непосредне повезаности расхода са приходима (начело узрочности);

/ц/ када се очекује да ће економске користи притицати током неколико обрачунских периода, а повезаност са приходом може да се установи у ширем смислу или посредно, расходи се признају путем поступка системске и разумне алокације;

/д/ расходи се признају када издатак не доноси никакве економске користи или када и до износа до којег будуће економске користи не испуњавају услове или су престале да испуњавају услове за признавање у билансу стања као средство;

/е/ расходи се признају и у оним случајевима када настане обавеза без истовременог признавања средства.

Набавна вредност продате робе на велико утврђује се у висини продајне вредности робе на велико, умањене за износ утврђене разлике у цени и укалкулисаног ПДВ садржаних у вредности продате робе на велико.

Набавна вредност продате робе на мало утврђује се у висини прихода од продате робе, умањених за износ утврђене разлике у цени, као и за износ укалкулисаног ПДВ, садржаних у вредности продате робе на мало.

4.7. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању, изградњи или производњи средства које се квалификује чине део набавне вредности/цене коштања тог средства. Други трошкови позајмљивања се признају као расход.

4.8. Финансијски приходи и расходи

Финансијски приходи и расходи обухватају: приходе и расходе из односа са матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима ; приходе и расходе од камата – од трећих лица (независно од тога да ли су доспели и да ли се плаћају или приписују износу потраживања или обавезе на дан билансирања); приходе и расходе од курсних разлика и ефеката валутне клаузуле – према трећим лицима; и остале финансијске приходе и расходе.

Приходи од дивиденди признају се као приход у години када се исте одобре за исплату.

4.9. Добици и губици

Добици представљају повећање економске користи, а обухватају приходе који се јављају у случају продаје сталне имовине по вредности већој од њихове књиговодствене вредности, затим нереализоване добитке по основу продаје тржишних хартија од вредности (у случају када се вредновање хартија од вредности врши по њиховим тржишним вредностима),

као и добитке који настају при повећању књиговодствене вредности сталне имовине услед престанка деловања услова за смањење њихове вредности.

Губици настају по основу продаје имовине по ценама нижим од њене књиговодствене вредности, затим по основу расходања неотписаних основних средстава, по основу штета које се могу у целини или делимично надокнадити од осигуравајућих друштава, по основу примене принципа импаритета (умањење вредности имовине).

4.10. Оперативни лизинг

Оперативни (пословни) лизинг је лизинг односно закуп средстава код којег су све користи и ризици у вези са власништвом задржани код закупаодавца, односно нису пренети на закупца.

Код пословног лизинга, плаћања лизинга се признају као расход, по праволинијској основи током трајања лизинга, осим ако нека друга систематска основа није примеренија за представљање временске структуре користи за корисника.

4.11. Финансијски лизинг

Финансијски лизинг је лизинг којим се преносе суштински сви ризици и користи који су повезани са власништвом над неким средством. По истеку периода лизинга право својине се може, али не мора пренети.

Корисници лизинга признају финансијски лизинг као средство и обавезу у својим билансима стања, у износима који су на почетку трајања лизинга једнаки фер вредности средстава која су предмет лизинга, или по садашњој вредности минималних плаћања за лизинг, ако је она нижа.

Приликом израчунавања минималних плаћања за лизинг, дисконтна стопа је каматна стопа садржана у лизингу, ако се она може утврдити, а ако се не може утврдити, користи се инкрементална каматна стопа на задуживање. Сви иницијални директни трошкови корисника лизинга додају се износу који је признат као средство.

Минимална плаћања лизинга треба поделити између финансијског трошка и смањења неизмирене обавезе. Финансијски трошак треба алоцирати на све периоде током трајања лизинга, тако да се остварује константна периодична каматна стопа на преостали салдо обавезе.

Финансијски лизинг узрокује повећање трошкова амортизације за средства која се амортизују, као и финансијске расходе у сваком обрачунском периоду. Политика амортизације средстава која су предмет лизинга и која се амортизују треба да буде у складу са политиком амортизације средстава која су у власништву, а призната амортизација се израчунава у складу са МРС 16 „Некретнине, постројења и опрема“ и МРС 38 „Нематеријална имовина“.

Уколико није сасвим извесно да ће корисник лизинга стећи право власништва над средством које је предмет лизинга до краја трајања лизинга, то средство се у потпуности амортизује у краћем периоду од: трајања лизинга или века трајања.

4.12. Нематеријална улагања

Нематеријално улагање је одредиво немонетарно средство без физичког садржаја:

- које служи за производњу или испоруку робе или услуга, за изнајмљивање другим лицима или се користи у административне сврхе;
- које друштво контролише као резултат прошлих догађаја и
- од којег се очекује прилив будућих економских користи.

Нематеријална улагања чине: улагања у развој; концесије, патенти, лиценце и слична права; остала нематеријална улагања; нематеријална улагања у припреми и аванси за нематеријална улагања.

Набавка нематеријалних улагања у току године евидентира се по набавној вредности. Набавну вредност чини фактурна вредност увећана за све зависне трошкове набавке и све трошкове довођења у стање функционалне приправности. Цену коштања нематеријалних улагања произведених у сопственој режији чине директни трошкови и припадајући индиректни трошкови, који се односе на то улагање.

Трошкови позајмљивања настали до момента стављања нематеријалне имовине у употребу, капитализују се, односно укључују се у набавну вредност.

Након што се призна као средство, нематеријално улагање се исказује по набавној вредности или по цени коштања умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитака због обезвређења.

На дан сваког биланса стања Друштво процењује да ли постоји нека индиција о томе да је средство можда обезвређено. Уколико таква индиција постоји, Друштво процењује износ средства који може да се поврати. Ако је надокнадива вредност средства мања од његове књиговодствене вредности књиговодствена вредност се своди на надокнадиву вредност и истовремено се смањују претходно формиране ревалоризационе резерве по основу тог средства. Ако нису формиране ревалоризационе резерве по основу средства чија је вредност умањена или су искоришћене за друге сврхе, за износ губитка од умањења вредности признаје се расход периода.

Ако на дан биланса стања постоје наговештаји да претходно признат губитак од умањења вредности не постоји или је умањен, врши се процена надокнадиве вредности тог средства.

Губитак због умањења вредности признат у претходним годинама признаје се као приход, у случају да је примењен основни поступак вредновања нематеријалних улагања, односно као повећање ревалоризационе резерве уколико је примењен алтернативни поступак вредновања нематеријалних улагања, а књиговодствена вредност ове имовине се повећава до надокнадиве вредности.

Накнадни издатак који се односи на већ призната нематеријална улагања, приписује се исказаном износу тог средства, ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи бити већи од првобитно процењене стопе приноса тог средства.

Друштво признаје у књиговодствену вредност нематеријалног улагања, трошкове замене неких делова тих ставки, у моменту када ти трошкови настану и када су задовољени критеријуми признавања из МРС 38 – „Нематеријална имовина“, (параграф 21).

Сваки други накнадни издатак признаје се као расход у периоду у коме је настао.

Нематеријална улагања престају да се исказују у билансу стања, након отуђивања или када је средство трајно повучено из употребе и када се од његовог отуђења не очекују никакве будуће економске користи.

Добици или губици који проистекну из расходовања или отуђења утврђују се као разлика између процењених нето прилива од продаје и исказаног износа средства и признају се као приход или расход у билансу успеха.

4.13. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су материјална средства:

- која Друштво држи за употребу у производњи или испоруку робе или пружање услуга, за изнајмљивање другим лицима или у административне сврхе;
- за која се очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода.

Друштво признаје набавну вредност/цену коштања неке некретнине, постојења и опреме као средство ако, и само ако:

- је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим средством приливати у Друштво; и
- се набавна вредност /цена коштања тог средства може поуздано одмерити, односно на дан стицања /изградње набавна вредност је у висини просечне зараде у Републици Србији. Алат и ситан инвентар који задовољавају услове из става 1. признају се као опрема, а ако не задовољавају наведене услове исказују се као залихе.

Резервни делови који не задовољавају наведене услове, приликом уградње, исказују се као трошак пословања.

Улагања која имају карактер текућег одржавања некретнина, постројења и опреме представљају расход периода у коме су настала.

Земљиште и објекти су засебна средства и засебно се евидентирају, чак и у случају када су заједно стечени.

Набавке некретнина, постројења и опреме у току године евидентирају се по набавној вредности.

Набавну вредност чини фактурна вредност набављених средстава увећана за све зависне трошкове набавке и све трошкове довођења у стање функционалне приправности. Цену коштања наведених средстава произведених у сопственој режији чине директни трошкови и припадајући индиректни трошкови, који се односе на то улагање.

Трошкови позајмљивања настали до момента стављања средства у употребу, капитализују се, односно укључују се у набавну вредност купљеног средства.

Након што се признају као средства, некретнине, постројења и опрема, исказују се по набавној вредности или по цени коштања умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитака због обезвређења.

На дан сваког биланса стања Друштво процењује да ли постоји нека индиција о томе да је средство можда обезвређено. Уколико таква индиција постоји, Друштво процењује износ средства који може да се поврати.

Ако је надокнадива вредност средства мања од његове књиговодствене вредности књиговодствена вредност се своди на надокнадиву вредност и истовремено се смањују претходно формиране ревалоризационе резерве по основу тог средства. Ако нису формиране ревалоризационе резерве по основу средства чија је вредност умањена или су искоришћене за друге сврхе, за износ губитка од умањења вредности признаје се расход периода.

Ако на дан биланса стања постоје наговештаји да претходно признат губитак од умањења вредности не постоји или је умањен, врши се процена надокнадиве вредности тог средства.

Губитак због умањења вредности признат у претходним годинама признаје се као приход, у случају да је примењен основни поступак вредновања некретнина, постројења и опреме, односно као повећање ревалоризационе резерве уколико је примењен алтернативни поступак вредновања некретнина, постројења и опреме, а књиговодствена вредност се повећава до надокнадиве вредности.

Накнадни издатак који се односи на већ признате некретнине, постројења и опрему приписује се исказаном износу тог средства, ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процењене стопе приноса тог средства и да се набавна вредност/цена коштања накнадног издатка може поуздано утврдити.

Друштво признаје у књиговодствену вредност неке некретнине, постројења и опреме, трошкове замене неких делова тих ставки, у моменту када ти трошкови настану и када су задовољени критеријуми признавања из МРС 16 – „Некретнине, постројења и опрема“, (параграф 7).

Сваки други накнадни издатак признаје се као расход у периоду у коме је настао.

Не врши се амортизација земљишта.

Некретнине, постројења и опрема престају да се исказују у билансу стања, након отуђивања или када је средство трајно повучено из употребе и када се од његовог отуђења не очекују никакве будуће економске користи.

Добици или губици који проистекну из расходовања или отуђења утврђују се као разлика између процењених нето прилива од продаје и исказаног износа средства и признају се као приход или расход у билансу успеха.

4.14. Пољопривреда

Биолошка средства се одмеравају приликом почетног признавања, као и на сваки датум биланса стања, по својој поштеној вредности, умањеној за процењене трошкове продаје на месту жетве. Уколико поштена вредност не може поуздано да се измери, биолошко средство се мери по својој набавној вредности или цени коштања, умањеној за укупно обрачунату амортизацију и укупне губитке због обезвређења.

Пољопривредни производи који су убрани од биолошких средстава одмеравају се по фер вредности умањеној за процењене трошкове продаје у моменту убирања.

4.15. Инвестиционе некретнине

Инвестициона некретнина је некретнина зграда – или део зграде коју Друштво као власник или корисник финансијског лизинга држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради употребе за производњу или снабдевање робом или пружања услуга или за потребе административног пословања, или продаје у оквиру редовног пословања.

Почетно мерење инвестиционе некретнине врши се по набавној вредности или цени коштања. При почетном мерењу, зависни трошкови набавке се укључују у набавну вредност или цену коштања.

Након почетног признавања инвестициона некретнина се мери по набавној вредности или цени коштања умањеној за укупан износ исправке вредности по основу амортизације и укупан износ исправке вредности по основу обезвређења.

4.16. Амортизација

Обрачун амортизације врши се од почетка наредног месеца у односу на месец када је средство стављено у употребу.

Амортизација се обрачунава пропорционалном методом применом стопа које се утврђују на основу процењеног корисног века употребе средстава.

Основица за обрачун амортизације средства је набавна вредност тог средства.

Корисни век трајања, односно амортизационе стопе, преиспитују се периодично и ако су очекивања заснована на новим проценама значајно различита од претходних, обрачун трошкова амортизације за текући и будући период се коригују.

Метод обрачуна амортизације који се примењује преиспитује се периодично и уколико је дошло до значајне промене у очекиваном обрасцу трошења економских користи од тих средстава, метод се мења тако да одражава тај измењени начин.

Када је таква промена метода обрачуна амортизације неопходна, онда се она рачуноводствено обухвата као промена рачуноводствене процене, а обрачунати трошкови амортизације за текући и будући период се коригују.

Стопе амортизације за главне категорије некретнина, постројења и опреме, дате су у следећем прегледу:

Грађевински објекти	2,00% - 11,00%
Производна опрема	2,50% - 20,00%
Путничка и теретна возила	10,00% - 15,50%
Канцеларијска опрема	5,00% - 10,00%
Рачунарска опрема	20,00% - 25,00%

Примењене стопе за амортизацију нематеријалних улагања су следеће:

Нематеријална имовина	11,00% - 15,00%

Обрачун амортизације за пореске сврхе врши се у складу са Законом о порезу на добит предузећа Републике Србије и Правилником о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе, што резултира у одложеним порезима.

4.17. Умањење вредности имовине

Сагласно усвојеној рачуноводственој политици, руководство Друштва проверава на сваки дан биланса стања да ли постоје индикатори губитка вредности имовине. У случају да такви индикатори постоје, Друштво процењује надокнадиву вредност имовине.

Надокнадиви износ одређен је као виши од нето продајне цене и употребне вредности.

Нето продајна цена је износ који се може добити приликом продаје имовине у трансакцији између две вољне независне стране, умањена за трошкове продаје, док вредност у употреби представља садашњу вредност процењених будућих новчаних токова за које се очекује да ће настати из континуиране употребе имовине кроз њен економски век трајања те продаје на крају века трајања.

Надокнадиви износ се процењује за свако засебно средство или, ако то није могуће, за јединицу која ствара новац којој то средство припада. Где књиговодствени износ прелази тај процењени надокнадиви износ, вредност имовине је умањена до њеног надокнадивог износа.

Губитак због обезвређења се признаје у износу разлике, на терет расхода сагласно МРС 36 „Умањење вредности имовине“.

Goodwill се тестира на умањење вредности једном годишње или чешће уколико догађаји или промене околности указују да би нето књиговодствена вредност могла бити умањена.

4.18. Залихе

Залихе робе и материјала се мере по набавној вредности. Набавну вредност чине сви трошкови набавке за довођење залиха на њихово садашње место и стање. Трошкови набавке залиха обухватају куповну цену, увозне дажбине и друге обавезе (осим оних које Друштво може накнадно да поврати од пореских власти), трошкове превоза, манипулативне трошкове и друге трошкове који се могу директно приписати набавци. Попуст, рабати и друге сличне ставке се одузимају при утврђивању трошкова набавке.

Излаз залиха материјала и робе се евидентира методом просечне пондерисане цене.

Залихе недовршене производње и готових производа се мере по цени коштања, односно по нето продајној вредности, ако је нижа. Цену коштања чине сви трошкови конверзије и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и стање, односно:

- трошкови директног рада;
- трошкови директног материјала и
- индиректни, односно општи производни трошкови.

У вредност залиха недовршене производње и готових производа не улазе, већ представљају расход периода:

- неуобичајено велико расипање материјала, радне снаге или други трошкови производње;
- трошкови складиштења, осим ако ти трошкови нису неопходни у процесу производње пре наредне фазе производње;
- режијски трошкови администрације који не доприносе довођењу залиха на садашње место и у садашње стање; и
- трошкови продаје.

Нето продајна вредност представља процењену продајну вредност, умањену за процењене трошкове продаје и процењене трошкове довршења (код недовршене производње). Уколико је нето продајна вредност залиха недовршене производње и готових производа нижа од њихове цене коштања, врши се делимичан отпис до нето продајне вредности.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се у потпуности отписују.

Залихе услуга чине директни трошкови и индиректни трошкови настали у вези са пружањем услуга. Директни трошкови услуга су директни трошкови рада особља које директно учествује у пружању услуга, директни трошкови материјала и остали директни трошкови, као што је ангажовање спољних експерата и слично. Индиректни трошкови услуга су трошкови помоћног материјала, енергије утрошене за пружање услуге, амортизација и одржавање опреме која се користи приликом пружања услуге и сл.

Залихе робе у малопродаји исказују се по продајној цени у току године. На крају обрачунског периода врши се свођење вредности залиха на набавну вредност путем алокације реализоване разлике у цени и пореза на додату вредност, обрачунатих на просечној основи, на вредност залиха у стању на крају године и набавну вредност продате робе.

4.19. Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља

Друштво одмерава сталну имовину (или групу за отуђење) класификовану као имовина које се држи за продају, по нижем од следећа два износа: по књиговодственој вредности или фер вредност умањеној за трошкове продаје.

4.20. Финансијски инструменти

За састављање и презентацију својих годишњих финансијских извештаја Друштво АЛФА-ПЛАМ је урадило анализу МСФИ 9 – Финансијски инструменти, којим се уводи нови модел за признавање губитака по основу умањења вредности средстава - "Модел очекиваних кредитних губитака" у односу на "Модел насталих кредитних губитака" према МРС 39.

По нашој процени, ефекат преласка са модела насталих кредитних губитака на модел очекиваних кредитних губитака није материјално значајан и није евидентиран у пословним књигама

4.21. Готовински инструменти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују средства на рачунима код банака, готовину у благајни, као и високо ликвидна средства са првобитним роком доспећа до три месеца или краће а која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промене вредност

4.22. Обавезе

Обавеза је резултат прошлих трансакција или догађаја, чије измирење обично подразумева одрицање од економских користи (ресурса) Друштва да би се задовољио захтев друге стране.

Сходно релевантним одредбама Оквира, обавеза се признаје у билансу стања:

- када је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи имати за резултат измирење садашње обавезе и
- када износ за измирење може поуздано да се одмери.

Поред наведеног, при признавању се уважава начело опрезности, под којим се подразумева укључивање опреза при процењивању, тако да имовина и приходи нису прецењени, а обавезе или трошкови потцењени. Међутим, начело опрезности не треба да резултира стварањем скривених резерви (на пример, као последица намерно прецењених обавеза или трошкова), обзиром да у том случају финансијски извештаји не би били неутрални и, стога, не би били поуздани.

Обавезама се сматрају: дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима, дугорочни кредити и зајмови у земљи и иностранству, обавезе по дугорочним хартијама од вредности, обавезе по основу финансијског лизинга и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (краткорочни кредити и зајмови од повезаних правних лица, краткорочни кредити и зајмови у земљи и иностранству, део дугорочних кредита и зајмова, као и других обавеза које доспевају до једне године и остале краткорочне финансијске обавезе), краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања) и остале краткорочне обавезе.

Краткорочним обавезама се сматрају обавезе за које се очекује да ће бити измирене у року до годину дана од датума биланса стања, укључујући и део дугорочних обавеза које испуњавају наведени услов, док се дугорочним обавезама сматрају обавезе чије се измирење очекује у дужем року.

За обавезе исказане у страној валути, као и обавезе са валутном клаузулом се врши прерачунавање у функционалну валуту по средњем курсу важећем на дан трансакције. Промене курса до датума измирења исказују се као позитивне (негативне) курсне разлике.

Обавезе у страној валути се на датум биланса стања прерачунавају према важећем курсу, а курсне разлике се признају као приходи или расходи периода.

4.23. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства

Резервисања се признају и врше када Друштво има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће доћи до одлива ресурса како би се измирила обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе.

Резервисања за отпремнине и јубиларне награде се одмеравају по садашњој вредности очекиваних будућих одлива применом дисконтне стопе која одражава камату на висококвалитетне хартије од вредности које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене.

Резервисања за судске спорове формирају се у износу који одговара најбољој процени руководства Друштва у погледу издатака који ће настати да се такве обавезе измире.

Потенцијалне обавезе се не признају у финансијским извештајима, али се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

Друштво не признаје потенцијална средства у финансијским извештајима већ их обелодањује у напоменама уз финансијске извештаје, уколико је прилив економских користи вероватан.

4.24. Накнаде запосленима

4.24.1. Порези и доприноси за обавезно социјално осигурање

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају применом законом прописаних стопа.

Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова.

Друштво није у обавези да запосленима након одласка у пензију исплаћује накнаде које представљају обавезу пензионог фонда Републике Србије. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

4.24.2. Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

У складу са Законом о раду („Сл. гласник РС“ број 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014, 13/2017, 113/2017, 95/2018) и Појединачним општим актом о раду, Друштво је у обавези да исплати отпремнине приликом одласка у пензију у висини 2 месечне бруто зараде коју је запослени остварио у месецу који претходи месецу у коме се исплаћује отпремнина, које при том не могу бити мање од 2 месечне просечне бруто зараде исплаћене у Друштву у месецу који претходи месецу у коме се исплаћује отпремнина. . (Колективни уговор код послодавца бр. УГ-179/2020-4 од 08. децембра 2020. године).

Поред тога, Друштво је у обавези да исплати и јубиларне награде у износу од једне половине до три просечне месечне зараде. Број месечних зарада за јубиларне награде одређује се на основу броја година које је запослени провео у Друштву. (Колективни уговор код послодавца бр. УГ-179/2020-4 од 08. децембра 2020. године).

Обрачун и исказивање дугорочних обавеза по основу отпремнина и јубиларних награда извршено је коришћењем метода садашње вредности будућих очекиваних исплата, на основу обрачуна актуара.

4.25. Порез на добитак

4.25.1. Текући порез

Порески расход периода представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС“ бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014, 142/2014, 91/2015, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 и 118/2021).

Порез на добит обрачунат је по стопи од 15% на пореску основицу која је приказана у пореском билансу, након умањења за искоришћене пореске кредите. Опорезива основица укључује добитак исказан у билансу успеха, који је коригован у складу са пореским прописима Републике Србије.

Неискоришћени део пореског кредита може се пренети на рачун пореза на добит из будућих обрачунских периода, али не дуже од 10 година. Губици из текућег периода могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од 5 година.

4.25.2. Одложени порез

Одложени порез на добитак се обрачунава за све привремене разлике између пореске основе имовине и обавеза и њихове књиговодствене вредности. Тренутно важеће пореске стопе на дан биланса су коришћене за обрачун износа одложеног пореза. Одложене пореске обавезе признају се за све опорезиве привремене разлике.

Одложена пореска средства признају се за одбитне привремене разлике и за ефекте пренетог губитка и неискоришћених пореских кредита из претходних периода до нивоа до којег је вероватно да ће постојати будући опорезиви добици на терет којих се одложена пореска средства могу искористити.

Текући и одложени порези признају се као приходи и расходи и укључени су у нето добитак периода.

4.26. Зарада по акцији

Друштво израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добити која припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем издатих обичних акција у току периода.

4.27. Расподела дивиденди

Дистрибуција дивиденди акционарима Друштва се у финансијским извештајима Друштва признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Друштва одобрили дивиденде.

Ако су дивиденде објављене после датума биланса стања, али пре него што су финансијски извештаји одобрени за објављивање, ове дивиденде се не признају као обавеза на датум биланса стања,

јер не испуњавају критеријум садашње обавезе према МРС 37 „Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина“. Такве дивиденде се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, у складу са МРС 1 „Презентација финансијских извештаја“.

4.28. Обелодањивање односа са повезаним лицима

За сврхе ових финансијских извештаја, правна лица се третирају као повезана уколико једно правно лице има могућност контролисања другог правног лица или врши значајан утицај на финансијске и пословне одлуке другог лица, што је дефинисано у МРС 24 „Обелодањивање односа са повезаним лицима“.

Односи између Друштва и његових повезаних правних лица регулисани су на уговорној основи и по тржишним условима. Стања потраживања и обавеза на дан биланса стања, као и трансакције у току извештајних периода настале са повезаним правним лицима посебно се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје.

4.29. Информације о сегментима

Пословни сегмент представља део имовине и пословних активности које обезбеђују производе или услуге које подлежу ризицима и користима различитим од оних у неким другим пословним сегментима. Географски сегмент обезбеђује производе или услуге унутар одређеног привредног окружења који подлежу ризицима и користима различитим од оних сегмената који послују у неким другим привредним окружењима. Кључеви за алокацију заједничких трошкова су одређени на бази најбољих процена руководства Друштва.

4.30. Државна давања

Државна давања представљају помоћ државе у облику преноса ресурса Друштву по основу испуњених извесних услова у прошлости или будућности који се односе на пословне активности Друштва. Она искључују оне облике државне помоћи који се не могу у разумној мери вредносно исказати као и трансакције са државом које се не могу разликовати од уобичајених пословних трансакција Друштва.

Државна давања се признају када постоји оправдано уверење да ће се Друштво придржавати услова повезаних са давањима и да ће давање бити примљено.

Државно давање се признаје као приход током периода неопходних за сучељавање, на систематској основи, са повезаним трошковима које треба покрити из тог прихода.

Државно давање које се прима као надокнада за настале расходе или губитке или у сврху пружања директне финансијске подршке Друштву са којом нису повезани будући трошкови се признаје као приход периода у којем се прима.

Државна давања повезана са средствима, укључујући немонетарна давања по фер вредности, исказују се у билансу стања или као одложени приход по основу давања, или одузимањем износа давања приликом израчунавања књиговодствене вредности средства.

5. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Састављање финансијских извештаја у складу са примењеним оквиром за извештавање захтева од руководства коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентираних вредности средстава и обавеза, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

На бази ових информација се формира претпоставка о вредности средстава и обавеза, коју није могуће непосредно потврдити на бази других информација. Стварна вредност средстава и обавеза може да одступа од вредности која је процењена на овај начин.

Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су предмет редовних провера. Ревидиране рачуноводствене процене се приказују за период у којем су ревидиране, у случају да процена има утицај само на дати период, или за период у којем су ревидиране и за будуће периоде, у случају да ревидирање утиче на текући и на будуће периоде.

Информације о областима код којих је степен процене највећи и које могу имати најзначајнији ефекат на износе признате у финансијским извештајима Друштва, дате су у даљем тексту.

5.1 Користан век трајања некретнина, постројења и опреме и стопе амортизације

Одређивање корисног века трајања некретнина, постројења и опреме се заснива на претходном искуству са сличним средствима, као и на антиципираном техничком развоју и променама на које утиче велики број економских или индустријских фактора. Адекватност одређеног корисног века трајања се преиспитује на годишњем нивоу или када год постоји индикација да је дошло до значајне промене фактора који су представљали основ за одређивање корисног века трајања.

5.2. Обезвређење вредност нефинансијске имовине

На дан биланса стања, руководство Друштва анализира вредности по којима су приказане некретнине, постројења и опрема Друштва. Уколико постоји индикација да је неко средство обезвређено, надокнадив износ те имовине се процењује како би се утврдио износ обезвређења.

Уколико је надокнадиви износ неког средства процењен као нижи од вредности по којој је то средство приказано, постојећа вредност тог средства се умањује до висине надокнадиве вредности.

5.3. Обезвређење потраживања од купаца и осталих потраживања

Друштво обрачунава обезвређење сумњивих потраживања на основу процењених губитака који настају, јер купци нису у могућности да изврше тражена плаћања. У процени одговарајућег износа губитка од обезвређивања за сумњива потраживања, Друштво се ослања на старост потраживања, раније искуство са отписом, бонитет купаца и промене у условима плаћања.

Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате у готовини.

Стварни ниво потраживања која су наплаћена може да се разликује од процењених нивоа наплате, што може позитивно или негативно да се одрази на резултате пословања.

5.4. Резервисање по основу судских спорова

Друштво је укључено у одређени број судских спорова који проистичу из његовог свакодневног пословања и односе се на питања која се тичу радних односа, а која се решавају или разматрају у току регуларног пословања.

Друштво процењује вероватноћу негативних исхода ових питања, као и износе вероватних или разумних процена губитака. Разумне процене обухватају просуђивање руководства након разматрања информација које укључују обавештења, поравнања, процене од стране правног сектора, доступне чињенице, идентификацију потенцијалних одговорних страна и њихове могућности да допринесу решавању, као и претходно искуство.

Резервисање за судске спорове се формира када је вероватно да постоји обавеза чији се износ може поуздано проценити пажљивом анализом. Потребно резервисање се може променити у будућности због нових догађаја или добијања нових информација.

Питања која су или потенцијалне обавезе или не задовољавају критеријуме за резервисање се обелодањују, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

5.5. Одложена пореска средства

Одложена пореска средства призната су као резултат разлике у стопама амортизације за рачуноводствене и пореске сврхе. Значајна процена одложених пореских средстава од стране руководства Друштва је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава које се могу признати, на основу периода и висине будућих опорезивих добитака и планирања пореске стратегије.

5.6. Накнаде запосленима након прекида радног односа и друге накнаде предвиђене законом и интерним актима

Трошкови утврђених накнада запосленима након прекида радног односа, односно одласка у пензију након испуњених законских услова утврђују се применом актуарске процене. Актуарска процена укључује процену дисконтне стопе, будућих кретања зарада, стопе морталитета и будућих повећања накнаде по одласку у пензију. Због дугорочне природе ових планова, значајне неизвесности утичу на исход процене.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Групе је у свом редовном пословању у различитом обиму изложена одређеним финансијским ризицима и то:

- кредитном ризику,
- тржишном ризику (који обухвата ризик од промене курса страних валута, ризик од промене каматних стопа и ризик од промене цена) и
- ризику ликвидности.

Управљање ризицима у Групи је усмерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Групе у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је Правилником о систему интерних контрола и управљању ризицима.

Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају умањењем изложености Групе овим ризицима. Група не може да елиминише све финансијске и оперативне ризике, али увођењем ригорозног контролног оквира и надгледањем и одговарањем на потенцијалне ризике, Група је у могућности да управља овим ризицима.

Руководство матичног друштва сматра да су у текућим околностима политике управљања ризицима адекватне и ефективне и да се њиховом одговарајућом применом у свакодневном пословању минимизира изложеност Групе првенствено негативним ефектима ризика. У 2020. години није било промена у политикама управљања ризицима.

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик финансијског губитка за Групу ако друга уговорна страна у финансијском инструменту не испуни своје уговорне обавезе.

Кредитни ризик превасходно проистиче по основу потраживања из пословања и краткорочних пласмана. Изложеност Групе кредитном ризику по основу потраживања из пословања зависи највише од индивидуалних карактеристика сваког појединачног купца.

Обезбеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мера и активности на нивоу Групе. У случају неблагоприятног измиривања обавеза купаца према Групи, истима се прекида испорука производа. Поред прекида испорука производа, користе се следећи механизми наплате: узимање меница и банкарске гаранције.

За сва потраживања старија од 60 дана од дана доспелости за наплату створена је исправка вредности на терет расхода.

6.2. Тржишни ризик

Ризик да ће фер вредност или будући токови готовине финансијског инструмента флукуирати услед промена тржишних цена. Тржишни ризик се састоји од три врсте ризика:

- валутног ризика,
- ризика каматне стопе и
- других ризика од промене цене.

6.2.1. Ризик од промене курса страних валута

Валутни ризик је ризик од флукуирања фер вредности или будућих токова готовине финансијског инструмента услед промене девизног курса.

Ризик од промене курса страних валута се јавља код финансијских инструмената који су означени у страниј валути, то јест у валути која није функционална валута у којој су они одмерени. Друштво је претежно изложено девизном ризику по основу значајних набавки од главних добављача из иностранства.

Група има потраживања и обавезе у страним валутама и руководство предузима мере да максимизира усклађеност прилива и одлива у истој страниј валути ради заштите од промене девизних курсева.

6.2.2. Ризик од промене каматних стопа

Ризик од промене каматних стопа је ризик да ће фер вредност или будући токови готовине финансијског инструмента флукуирати услед промена тржишних каматних стопа.

Ризик од каматне стопе се јавља код каматносних финансијских инструмената признатих у билансу стања (на пример, кредити и потраживања и емитовани дужнички инструменти) и код неких финансијских инструмената који нису признати у билансу стања (на пример, неким обавезама по кредитима).

Приходи и расходи Групе и токови готовине су релативно независни од промена тржишних каматних стопа, с обзиром да Група нема значајну каматносну имовину, нити обавезе. Сходно томе, Група на дан извештавања није била изложено ризику од промене каматних стопа.

6.2.3. Ризик од промене цена

Ризик од промене цена је ризик да ће фер вредност или будући токови готовине финансијског инструмента флукуирати због промена тржишних цена (које нису оне које настају од ризика каматне стопе или валутног ризика), било да су те промене проузроковане факторима специфичним за појединачни финансијски инструмент или његовог емитента, или да фактори утичу на све сличне финансијске инструменте којима се тргује на тржишту

Ризик од промене цена се јавља код финансијских инструмената због промена, на пример, цена робе или цена капитала.

Друштво је у одређеној мери изложено ризику промена цена како својих производа, тако и промена цена репро-материјала, робе и услуга које набавља на домаћем и страном тржишту.

Матично друштво континуирано анализира и прати преко своје комерцијалне службе ове врсте кретања на тржишту и предузима мере за смањење негативних ефеката присутног ризика.

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности је ризик да Група неће бити у могућности да финансира средства одговарајућим изворима финансирања са становишта рокова и стопа и ризик немогућности да се средство реализује по разумној цени у одговарајућем временском оквиру.

Група управља ликвидношћу са циљем да осигура да извори финансирања буду расположиви за измирење обавеза у тренутку њиховог доспећа. Група непрекидно процењује ризик

ликвидности идентификовањем и праћењем промена у изворима финансирања потребним за испуњење пословних циљева Групе, а у складу са пословном стратегијом Групе.

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Групе. Група својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Група не користи финансијске деривате.

6.4. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Група задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала. Група прати капитал на основу коефицијента задужености, који се израчунава као однос нето дуговања Групе и његовог укупног капитала.

Да би очувало односно кориговало структуру капитала у циљу остварења наведеног циља, Матично друштво преко највишег свог органа, Скупштине Друштва, одлучује о расподели и промени структуре капитала.

Група прати капитал на основу коефицијента задужености. Овај коефицијент се израчунава из односа нето дуговања Групе и његовог укупног капитала. Нето дуговање се добија када се укупни кредити и финансијске обавезе (краткорочне и дугорочне), умање за готовину и готовинске еквиваленте. Укупни капитал се добија када се на капитал, исказан у билансу стања, дода нето дуговање.

7. БИЛАНС УСПЕХА

7.0. ЕЛИМИНАЦИЈА ИНТЕРНИХ ОДНОСА У БИЛАНСУ УСПЕХА

Позиција	РСД хиљада	
	Дугује	Потражује
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	739.393	
Приходи од активирања учинака и робе		452.481
Трошкови материјала		107.232
Трошкови производних услуга		172.270
Нематеријални трошкови		11.343
Остали приходи	252.625	
Остали расходи		248.692
Свега	992.018	992.018

7.1. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Домаће тржиште		
Приходи од продаје робе-повезана лица	26	5
Приходи од продаје робе	61.835	41.055
	61.861	41.060
Инострано тржиште		
Приходи од продаје робе	7.551	10.547
	7.551	10.547
Укупно	69.412	51.607

7.2. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Домаће тржиште		
Приходи од продаје производа и услуга	3.008.950	2.410.490
	3.008.950	2.410.490
Инострано тржиште		
Приходи од продаје производа и услуга	3.442.547	2.288.230
	3.442.547	2.288.230
Укупно	6.451.497	4.698.720

7.3. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Приходи од активирања или потрошње производа за сопствене потребе	481.994	327.271
Укупно	481.994	327.271

7.4. ПОВЕЋАЊЕ/(СМАЊЕЊЕ) ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Недовршени готови производи на дан 31. децембра	324.127	153.599
Готови производи на дан 31. децембра	1.150.815	984.106
Минус:		
Недовршени готови производи на дан 1. јануара	153.599	212.489
Готови производи на дан 1. јануара	984.106	1.349.343
Укупно	337.237	(424.127)

7.5. ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Приходи од закупнина	7.726	7.290
Приходи од премија, субвенција	/	2.351
Приходи од условљених донација	39.063	60.704
Укупно	46.789	70.345

7.6. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Набавна вредност продате робе	63.239	65.627
Укупно	63.239	65.627

7.7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Трошкови материјала, горива и енергије	4.434.521	2.798.841
Укупно	4.434.521	2.798.841

7.8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Трошкови нето зарада и накнада зарада бруто	921.187	751.068
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	152.722	125.098
Трошкови накнада по уговору о делу	894	779
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	48.334	1.086
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	83	83
Трошкови накнада члановима органа управљања и надзора	4.557	3.359
Остали лични расходи и накнаде	43.476	42.693
Укупно	1.171.253	924.166

7.9. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Трошкови транспортних услуга	30.009	26.604
Трошкови услуга одржавања	11.133	12.646
Трошкови закупнина	17.547	49.921
Трошкови сајмова	/	5.441
Трошкови рекламе и пропаганде	96.007	88.398
Трошкови истраживања	/	2.993
Трошкови осталих услуга	130.051	88.430
Укупно	284.747	274.433

7.10. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Трошкови амортизације	506.907	480.922
Укупно	506.907	480.922

7.11. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Расходи од усклађивања вредности материјала и робе	73.665	/
Укупно	73.665	/

7.12. ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Трошкови дугорочних резервисања	27.747	8.349
Укупно	27.747	8.349

7.13. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Трошкови непроизводних услуга	63.046	63.362
Трошкови репрезентације	20.185	9.406
Трошкови премија осигурања	12.279	12.872
Трошкови платног промета	13.899	16.850
Трошкови чланарина	3.249	2.626
Трошкови пореза	11.018	10.340
Трошкови доприноса	1.046	864
Остали нематеријални трошкови	46.319	44.580
Укупно	171.041	160.900

7.14. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Финансијски приходи од матичног и осталих повезаних правних лица	15.244	12.223
Остали финансијски приходи	479	141
Приходи од камата	14.280	3.938
Позитивне курсне разлике	472	447
Ефекти валутне клаузуле	188	/
Укупно	30.663	16.749

7.15. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Остали финансијски расходи	73	22
Расходи камата	5.266	204
Негативне курсне разлике	1.644	1.430
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	969	137
Укупно	7.952	1.793

7.16. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Наплаћена исправљена потраживања	761	32
Укупно	761	32

7.17. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Добици од продаје постројења и опреме	1.333	4.173
Добици од продаје материјала	15	/
Приходи од смањења обавеза	/	16.836
Вишкови	49.439	44.653
Наплаћена отписана потраживања	94	/
Приходи од укидања дугорочних резервисања	9.542	16.524
Остали непоменути приходи	3.084	148.519
Укупно	63.507	230.705

7.18. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
<i>Остали расходи</i>		
Губици по основу расхоровања и продаје некретнина, постројења и опреме	4.984	6
Губици по основу преноса удела		/
Мањкови	301	246
Расходи из ранијих година	2.777	4.802
Трошкови спорова	2.285	656
Расходи материјала, робе и готових производа	1.038	414
Издаци за хуманитарне, културне, спортске и друге активности	2.252	27.847
Расходи по основу отписа потраживања	151	134
Остали непоменути расходи-трошкови префактурисања	/	120.053
Остали непоменути расходи	1.428	796
Укупно	15.216	154.954

7.19. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗИ

а) Одложени порески приходи

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Одложени порески приходи периода	27.196	18.702
Укупно порески приход	27.196	18.702

(b) Одложена пореска средства

Одложена пореска средства се односе на привремене разлике између књиговодствене вредности некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања и њихове пореске основе, као и на дугорочна резервисања за отпремнине запослених приликом одласка у пензију.

Промене на одложеним пореским средствима у току године приказане су у следећој табели:

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Стање на дан 1. јануара	64.780	46.077
Ефекат привремених разлика евидентиран у корист биланса успеха	27.196	18.702
Стање на дан 31. децембра	91.976	64.779

8. БИЛАНС СТАЊА

РСД хиљада

Позиција	Дугује	Потражује
Учешћа у капиталу		488.175
Потраживања од матичног и зависног друштва		432.925
Основни капитал	488.175	
Обавезе према добављачима – матично и зависно друштво	432.925	
Свега	921.100	921.100

8.1 НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

ОПИС	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце и слична права	Софтвер и слична права	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
	Кто (010)	Кто (011)	Кто (012)	Кто (014)	Кто (015)	
Набавна вредност						
Стање 1.јануара	6.531	1.086.404	6.509	32.230	-	1.131.674
Директна повећања (набавке)					1.740	1.740
Повећање преносом са улагања у припреми		645		1.095	(1.740)	-
Отуђење						-
Салдо 31. децембра 2021.	6.531	1.087.049	6.509	33.325	-	1.133.414
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ						
Стање 1.јануара	4.565	531.653		17.800		554.018
Амортизација за текућу годину	980	162.771	948	3.985		168.684
Отуђење						-
Салдо 31. децембра 2021.	5.545	694.424	948	21.785	-	722.702
САДАШЊА ВРЕДНОСТ	986	392.625	5.561	11.540	-	410.712

8.2. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

О П И С	Грађевинско земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Инвестиционе некретнине	Некретнине, постројења и опрема узета у лизинг са правом коришћења преко годину дана	Некретнине, постројења, опрема у припреми	Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	Аванси за некретнине, постројења, опрему и биолошка средства	Укупно
	Кто (021)	Кто (022)	Кто (023)	Кто (024)	Кто (025)	Кто (027)	Кто (028)	Кто (029)	

НАБАВНА ВРЕДНОСТ

Стање 1. јануара	85.102	2.368.033	3.238.771	95.901	-	351.258	2.235	21.086	6.162.386
Директна повећања (набавке)		187.407	14.966			363.526		61.876	627.775
Повећање преносом са улагања у припреми	37.106	310.334	95.748	61.787		(703.993)		(3.767)	(202.785)
Отуђење		(17.801)	(32.289)						(50.090)
Остала повећања / (смањења) МРС 16					137.315				137.315
Салдо 31. децембра	122.208	2.847.973	3.317.196	157.688	137.315	10.791	2.235	79.195	6.674.601
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ									
Стање 1. јануара		760.445	2.222.698	19.554			831	6.874	3.010.402
Амортизација за текућу годину		64.365	246.207	3.303	24.013		335		338.223
Отуђење		(13.146)	(32.289)						(45.435)
Остала повећања / (смањења)									
Салдо 31. децембра	-	811.664	2.436.616	22.857	24.013	-	1.166	6.874	3.303.190
САДАШЊА ВРЕДНОСТ	122.208	2.036.309	880.580	134.831	113.302	10.791	1.069	72.321	3.371.411

8.3 ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

Учешћа у капиталу представљају дугорочна финансијска улагања у (редовне или преференцијалне) акције и уделе друштава, банака и осигуравајућих друштава.

Учешћа у капиталу су исказана:

- према методи набавне вредности, по којој инвеститор исказује своје улагање по набавној вредности. Инвеститор признаје приход само у оној мери у којој прими свој део из расподеле нераспоређене нето добити корисника улагања, до које дође након дана када га је инвеститор стекао. Део из расподеле који се прими у износу који је виши од такве добити сматра се повраћајем инвестиција и исказује се као смањење набавне вредности инвестиције.

- у складу са МРС 39, на начин описан у тачки 3(л).

Учешћа у капиталу односе се на акције (уделе) код:

	У РСД хиљада 2020.	
Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположива за продају (а)	17.334	17.267
Дугорочни пласмани осталим повезаних правним лицима (б)	2.281.467	1.479.579
Дугорочни пласмани у земљи и иностранству		/
Исправка вредности дугорочних финансијских пласмана	(16.968)	(16.970)
Стање на дан 31. децембра	2.281.833	1.479.876

а) *Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају*

Учешћа у капиталу представљају дугорочна финансијска улагања у (редовне или преференцијалне) акције и уделе друштава, банака и осигуравајућих друштава.

	2021.	У РСД хиљада 2020.
<i>Акције (удели) следећих правних лица:</i>		
Гумопластика Бујановац	70	70
Комерцијална банка а.д. Београд (60 акција)	248	179
Робна кућа Никшићанка	48	48
Универзал банка а.д. Београд (28.284 акције)	16.970	16.970
Универзал банка а.д. Београд – исправка вредности	(16.970)	(16.970)
Стање на дан 31. децембра	366	297

b) Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Дугорочни кредит - Пионир д.о.о. Београд	2.281.467	1.479.579 /
Стање на дан 31. децембра	2.281.467	1.479.579

Дугорочни кредит повезаном правном лицу “Пионир” д.о.о. Београд одобрен је на основу уговора бр. ОК07/2014 закљученог 11. јула 2014. године. Последњим Анексом од 15.12.2021. године дефинисано је да активни салдо зајма са приписаном каматом не може бити већи од ЕУР 23.000.000,00 уз обрачун камате од 1% на годишњем нивоу.

Уговорне стране овај зајам користе по принципу текућег рачуна, тако што се средства са рачуна једне уговорне стране преносе на другу у континуитету као коришћење зајма, односно као повраћај зајма, а у складу са потребама и расположивим средствима једне и друге стране.

8.4. ЗАЛИХЕ

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Материјал	1.166.663	733.368
Резервни делови	41.293	37.673
Алат и ситан инвентар	3.890	3.288
Недовршена производња	324.127	153.599
Готови производи	1.150.815	984.107
Роба	96.231	151.413
Плаћени аванси за залихе и услуге	108.649	12.616
Стање на дан 31. децембра	2.891.668	2.076.064

Плаћени аванси за залихе и услуге се односе на следеће:

	2021.	У РСД хиљада 2020.
У земљи – плаћени аванси за материјал, резервне делове и инвентар	2.190	4.391
У иностранству – плаћени аванси за робу	106.459	8.225
Стање на дан 31. децембра	108.649	12.616

8.5. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

Потраживања по основу продаје односе се на потраживања од купаца:

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Купци у земљи - остала повезана правна лица	3.229	2.247
Купци у земљи	90.445	73.029
Купци у иностранству - остала правна лица	159.214	148.854
Исправка вредности потраживања од купаца		
Стање на дан 31. децембра	252.888	224.130

Друштво је извршило усаглашавање стања потраживања од купаца земљи и иностранству.

8.6. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

Друга потраживања обухватају:

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Потраживања за камату	1.872	1.872
Потраживања од запослених	115	246
Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају	3.202	12.481
Потраживања за ПДВ по другим основама	72.690	32.756
Стање на дан 31. децембра	77.879	47.355

8.7. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

			У РСД хиљада	
	Ознака валуте	Каматна стопа	2021.	2020.
<i>Краткорочни кредити и зајмови у земљи</i>				
Краткорочни потрошачки кредити			16.100	14.795
Синдикални кредити			9.982	9.128
Краткорочни зајмови запосленима			150	311
Пласман Крушик акумулаторима				
а.д. Београд	ЕУР		15.824	11.075
Минус: Исправка вредности			(10.324)	(11.075)
			31.732	24.234
<i>Остали дуг.пласмани-део који доспева до једне године</i>				
Остали краткорочни финансијски пласмани				
Депозит код Credit agricole банка Србија а.д. Београд	ЕУР	0,85%	490.521	1.158.138
Депозит код Societe Generale банка Србија а.д. Београд	ЕУР	0,50%	/	645.163
Депозит код Unicredit банка Србија а.д. Београд	ЕУР	0,51%	/	7.901
Депозит код Halkbank банка Србија а.д. Београд		1,5%	587.911	
Менице достављене на наплату				9.186
			1.078.432	1.820.388
Стање на дан 31. децембра			1.110.164	1.844.622

8.8. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

			У РСД хиљада	
			2021.	2020.
<i>У динарима</i>				
Текући (пословни) рачуни			7.050	49.002
Благајна			111	2
			7.161	49.004
<i>У иностраној валути</i>				
Девизни рачуни			7.748	4.487
			7.748	4.487
Стање на дан 31. децембра			14.909	53.491

8.9. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Активна временска разграничења чине:

	2021.	U RSD hiljada 2020.
Разграничени трошкови по основу обавеза	31.009	60.782
Остала активна временска разграничења	4.011	4.122
Стање на дан 31. децембра	35.020	64.904

8.10. ОСНОВНИ КАПИТАЛ

Основни капитал обухвата следеће облике капитала:

Основни капитал

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Акцијски капитал	1.054.124	1.054.124
Остали основни капитал	46.048	46.048
Стање на дан 31. децембра	1.100.172	1.100.172

Акционари Друштва су:

Акционар	Број акција	у %
1. Амасис доо Београд	107.263	68,17621
2. Алфа-Плам ад Врање	14.884	9,46025
3. Saluks доо-у ликвидацији	13.487	8,57232
4. SM NET Investment доо Београд	7.104	4,51529
5. Пионир доо Београд	5.568	3,53901
6. SKY NEW SHARES	266	0,16907
7. Стошић Влада	192	0,12203
8. Ђорђевић Ђорђе	181	0,11504
9. Halkbank ад Београд	175	0,11123
10. Raiffeisen banka ад – кастоди рн-кс	173	0,10996
11.Остали	8.039	5,10959
Укупно	157.332	100,00

Извршено је извршено усаглашавање са Централним регистром хартија од вредности

Акцијски капитал Друштва на дан 31. децембра 2021. године се састоји од 157.332 обичних акција појединачне номиналне вредности од РСД 6.700.

Обичне акције обухватају оснивачке акције и у току пословања емитоване акције са правом управљања, правом на учешће у добити акционарског друштва и на део стечајне масе у складу са актом о оснивању, односно одлуком о емисији акција. Акцијски капитал Друштва усаглашен је са износом капитала регистрованим код Централног регистра хартија од вредности, као и код Агенције за привредне регистре.

Остали основни капитал је настао прекњижавањем извора ванпословних средстава

8.11. ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ

Откупљене сопствене акције

Одлуку о стицању сопствених акција или других хартија од вредности Друштва донео је Одбор директора дана 21. јануара 2020. године. Друштво ће стицати сопствене акције на регулисаном тржишту – Београдској берзи у циљу спречавања поремећаја на тржишту хартија од вредности и спречавања веће и непосредне штете за Друштво.

	2021.	У РСД хиљада 2021.
Откупљене сопствене акције	99.723	89.720
Стање на дан 31. децембра	99.723	89.720

8.12. РЕЗЕРВЕ

Резерве обухватају следеће облике резерви:

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Законске резерве	131.738	131.739
Статутарне и друге резерве	296.715	325.939
Стање на дан 31. децембра	428.453	457.678

Законске резерве су обавезно формиране до 2004. године, тако што се сваке године из добитка уносило најмање 5% док резерве не достигну најмање 10% основног капитала, а након тога су формиране на основу општег акта Друштва.

Статутарне и друге резерве представљају резерве које се формирају у складу са општим актима Друштва. Смањење других резерви у износу од РСД 296.715 хиљада извршено је за разлику између тржишне вредности откупљених сопствених акција и њихове номиналне вредности.

(а) *Нереализовани добици/(губици) по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата*

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Добици по основу хартија од вредности	11.336	11.268
Губици по основу хартија од вредности	(4.551)	(4.551)
Нето нереализовани добици/(губици)	6.785	6.717

(б) *Нераспоређени добитак*

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Нераспоређени добитак ранијих година	6.609.826	6.493.178
Нераспоређени добитак текуће године	636.428	116.648
Стање на дан 31. децембра	7.246.254	6.609.826

8.13. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Дугорочна резервисања се признају када:

- друштво има обавезу (правну или стварну) која је настала као резултат прошлог догађаја;
- је вероватно да ће одлив ресурса који садржи економске користи бити потребан за измирење обавезе; и
- износ обавезе може поуздано да се измери.

Дугорочна резервисања обухватају

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Резервисања за трошкове у гарантном року	3.642	4.873
Резервисања за отпремнине	43.885	32.402
Резервисања за јубиларне награде	21.141	13.187
Стање на дан 31. децембра	68.668	50.462

Уобичајена пословна пракса је да Друштво даје гаранцију на своје производе. Руководство процењује трошкове резервисања за будуће захтеве у гарантном року на основу информација о овим захтевима у претходним периодима.

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и јубиларне награде запослених исказана су у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата, на бази извештаја независног актуара.

Приликом утврђивања садашње вредности очекиваних одлива на дан 31. децембра 2021. године, коришћене су следеће претпоставке: дисконтна стопа од 3,24% колико износи просечна пондерисана каматна стопа на годишњем нивоу за динарске државне хартије од вредности Републике Србије рочности 12,5 година према последњем трговању из септембра 2021. године (2020. – 4,3% годишње).

У току 2021. године исплаћено је РСД 5.867 хиљаде на име исплаћених отпремнина радницима и РСД 535 хиљада на име исплате јубиларних награда радницима.

8.14. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Дугорочне обавезе по основу лизинга у земљи	91.740	
Дугорочни порези и доприноси	3.486	45.315
Стање на дан 31. децембра	95.226	45.315

8.15. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У РСД хиљада	
	2021.	2020.
Обавезе по основу кредита и зајмова од лица која нису домаће банке	23.106	
Краткорочни кредити и зајмови у земљи	99.923	74.977
Стање на дан 31. децембра	123.029	74.977

8.16. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Добављачи – зависно правно лице и остала повезана правна лица	14.191	52.257
Добављачи у земљи	620.737	449.113
Добављачи у иностранству	232.392	126.193
Стање на дан 31. децембра	867.320	627.563

8.17. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада (брото)	127.724	110.058
Друге обавезе	17.936	12.169
Стање на дан 31. децембра	145.660	122.227

8.18. ОБАВЕЗЕ ЗА ПДВ, ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ

	2021.	У РСД хиљада 2020.
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова	112.255	117.108
Обавезе за доприносе који терете трошкове	266	179
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	202	428
Обавеза по разлици ПДВ и претходног пореза	4.790	/
Стање на дан 31. децембра	117.513	117.715

8.19. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ

		У РСД хиљада 2020.
Одложени приходи- примљене донације	166.698	166.698
Стање на дан 31. децембра	166.698	166.698

8.20. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У РСД хиљада 2020.	
Краткорочна пасивна временска разграничења	11.014	188
Стање на дан 31. децембра	11.014	188

9. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Стања потраживања и обавеза на дан 31. децембра 2021. године, као и приходи и расходи у 2021. години, проистекли из трансакција са повезаним лицима приказани су у следећој табели:

Назив правног лица	Делатност	Статус повезаности	РСД хиљада			
			Обавезе	Потраживања	Приходи	Расходи
			На дан 31. децембра 2021. године	За период 1. јануар - 31. децембар 2021. године		
АМАСИС д.о.о. БЕОГРАД	5510 - Хотели и сличан смештај 1082 - Производња какаоа, чоколаде	Матично правно лице	/	/	15	3.692
ПИОНИР д.о.о. БЕОГРАД	и кондиторских производа 4120 - Изградња	Повезано правно лице	13.920	2.282.391	940	43.627
АЛКОН ГРОУП д.о.о. ВРАЊЕ	стамбених и нестамбених зграда	Повезано правно лице	330	5.058	/	/
ТИПОПЛАСТИКА ДОО-ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ АLCO GROUP ХОТЕЛИ ДОО-БЕОГРАД	1812- Остало штампање	Повезано правно лице	/	2.247	/	/
ХОТЕЛИ ДОО-БЕОГРАД	5510 - Хотели и сличан смештај	Повезано правно лице	/	779	26	1.552
Укупно			14.250	2.290.475	981	48.871

10. ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

	2021.	У РСД хиљада 2020.
<i>Примљене гаранције и јемства</i>		
Примљене гаранције и јемства	536.849	637.595
<i>Дате гаранције и јемства</i>	178.321	244.866
Укупно	715.170	882.461

Дате гаранције и јемства на дан 31.децембра 2021.године односе се на дату гаранцију Царини Ниш у износу од РСД 14.000 хиљада, ФОС доо Сурдулица у износу од РСД 164.321 хиљада.

11. ДОГАЂАЈИ НАКОН БИЛАНСА СТАЊА

Нема значајних догађаја до дана усвајања финансијског извештаја, од дана на који се извештај односи.

12. СТАЛНОСТ ПОСЛОВАЊА

Руководство процењује да је Група способна да настави да послује на неодређени временски период, тако да су финансијски извештаји припремљени у складу са начелом сталности пословања.

Врање, 12.04.2022.године

Дубравка Станојевић
Извршни директор